

Onderwerp : Hoe kijkt de PCW aan tegen biomassa
Auteur : Lambert den Dekker
Datum : 10 december 2019

Inleiding

Biomassa is de laatste 1 à 2 jaar in een ander daglicht gekomen. Zo'n 2 jaar geleden was het geen item. Nu is er veel maatschappelijke onrust over. Ook in Waddinxveen. In de discussie tussen voor- en tegenstanders wordt veel langs elkaar heen gepraat. Dat maakt een constructieve discussie lastig. Dat zie je bij zowel niet-deskundigen als bij professionals. Dat laatste bleek onder andere laatst bij een uitzending van Pauw van donderdag 31 oktober (waar overigens onze dorpsgenoot mevrouw Plantenga ook nog kort aan het woord kwam). In die discussie praatten weerman Reinier van den Berg en de directeur van de NVDE (Nederlandse Vereniging Duurzame Energie) Olof van der Gaag ook langs elkaar heen. En op twitter maken zelfs wetenschappers (!) elkaar verdacht (Louise Vet, Martin Junginger).

Het langs elkaar heen praten gebeurt met betrekking tot de volgende aspecten:

1. Beschikbaarheid en herkomst van biomassa.
2. CO₂ uitstoot en de kringloop daarvan bij verbranding van houtige biomassa.
3. Luchtvervuiling/fijnstof bij verbranding van biomassa.

Om een enigszins genuanceerd beeld te krijgen ga ik in onderstaande notitie kort in op deze punten.

1. Beschikbaarheid

Als het over beschikbaarheid gaat, is iedereen het er over eens dat niet heel onze energievoorziening op lokale biomassa kan draaien. Daar is eenvoudigweg te weinig biomassa voor beschikbaar. Dat wil echter niet zeggen dat biomassa daarmee een slechte oplossing is. Belangrijke voorwaarde (voorwaarde 1) is en blijft dat gebruik gemaakt moet worden van lokale biomassa uit reststromen die geen hoogwaardiger toepassing hebben en dus prima ingezet kunnen worden voor energieproductie.

Biomassa uit buitenland is niet wenselijk en wat de PCW betreft uitgesloten. Met name omdat het in het land van herkomst zelf nuttig ingezet kan worden. Daarnaast is het ook niet wenselijk vanwege transport van de biomassa dat onnodige energie en vervuiling met zich meebrengt.

2. CO₂-uitstoot

Als het over CO₂-uitstoot gaat, is iedereen het er over eens dat de CO₂-kringloop van hout aanzienlijk korter is dan bij aardgas. Belangrijk daarbij is dat alleen restproducten als biomassa ingezet worden en er geen sprake is van biomassateelt en/of ontbossing waarbij de aangroei minder hard gaat dan het verbruik van de biomassa. Dat zou namelijk de CO₂-kringloop verstoren. En dat willen we niet.

Tegenstanders stellen dat er nu teveel CO₂ de lucht ingeblazen wordt en dat het heel lang duurt voordat de CO₂ weer opgenomen is door aangroei van bomen/hout. Dit hoeft dus niet het geval te zijn als er sprake is van balans. Wat de PCW betreft is dus voorwaarde 2 dat de CO₂-kringloop van hout in balans blijft.

3. Luchtvervuiling

De mate van luchtvervuiling is afhankelijk van het ontwerp van de biomassa-installatie. Met name de filtering van de verbrandingslucht is daarbij heel belangrijk. Daarbij is het in de praktijk zo dat er een verband is tussen de grootte van de installaties en de mate van luchtfiltering. Hoe kleiner de installatie hoe slechter veelal de filtering. Dit komt onder andere doordat strengere wettelijke eisen gesteld worden aan grotere biomassa-installaties (Activiteitenbesluit).

Wat dat betreft is het waarschijnlijk gezonder om in de buurt van twee biomassa-installaties van 14,9 MW (met uitstekende filters) te wonen dan in een wijk waarin elke avond een paar open haarden (zonder filters) branden. In die zin is het ontwerpbestemmingsplan 'Biomassa-installaties'

(<https://www.waddinxveen.nl/ontwerpbestemmingsplan-biomassa-installaties-week-43>) merkwaardig:

kleine installaties (<130 kW) zijn toegestaan, middelgrote Installaties (tot 1 MW) onder voorwaarden en grote installaties (> 1 MW) niet meer.

Belangrijke voorwaarden (voorwaarde 3) bij toepassing van biomassa verbranding is dus dat er hoge eisen gesteld worden aan de luchtfiltering. Niet alleen bij grote installaties maar ook (of: juist) bij de kleinere installaties. Open haarden, hout- en kolengestookte barbecues en open vuur zouden wat dat betreft ontmoedigd of verboden moeten worden.

Bij het punt van de luchtvervuiling is er nog een ander punt van aandacht. En dat is de luchtvervuiling van het verkeer. Als je de kaarten van het RIVM ziet dan blijkt dat met name rond de snelwegen er sprake is van een matige luchtkwaliteit. Op www.atlasleefomgeving.nl is dit goed te zien. Op deze kaart zie je dat Waddinxveen in het invloedsgebied ligt van de vervuiling van het verkeer dat dagelijks passeert op de A12 en de A20. Als de biomassa-installaties dicht bij deze snelwegen geplaatst worden en voorzien worden van goede en moderne filtertechnieken is de kans groot dat de verbrandingslucht die de biomassa-installaties ingaat er schoner uitkomt. Op die manier produceren biomassa-installaties naast duurzame energie ook schone lucht!

De gemeenteraad heeft in september 2018 het college gevraagd een onderzoek te doen naar de luchtkwaliteit in Waddinxveen nu en in de toekomst.

Uit het luchtkwaliteitsonderzoek dat door Tauw is uitgevoerd (november 2019; <https://www.waddinxveen.nl/luchtkwaliteitsonderzoek-afgerond/>) blijkt dat de luchtkwaliteit in Waddinxveen met name bepaald wordt door:

1. Achtergrondwaarde
2. Verkeer
3. Wonen

Uiteraard zorgen de biomassacentrales voor verslechtering. Deze staat echter niet in verhouding tot de eerdere drie genoemde invloeden.

Duidelijk is ook dat kleinere installaties minder schoon zijn dan de grotere installaties.

Alles bij elkaar genomen blijkt uit het onderzoek dat de luchtkwaliteit in Waddinxveen de komende tijd verbetert en in 2030 voldoet aan de grenswaarden die het WHO gedefinieerd heeft.

Onderzoeken in relatie tot de publiciteit

De laatste tijd is biomassa veel in de publiciteit. Naar aanleiding van standpunten van organisaties bijvoorbeeld. Maar ook naar aanleiding van onderzoeken. Veelal worden dan de 'krantenkoppen' gebruikt door voor- of tegenstanders om hun gelijk te ondersteunen. Wat daarbij veelal ontbreekt is de kennis van de daadwerkelijke inhoud van betreffende onderzoeken. Houtkap van bomen in Amerika bijvoorbeeld gaat met name over de bijstook van biomassa in grote energiecentrales en niet over een willekeurige lokale biomassa-installatie van welke grootte dan ook.

Als het gaat over 'rookoverlast' en een waarschuwing van bijvoorbeeld de GGD, dan betreft dat juist weer de kleinere houtketels of open haarden in buurten. Die kunnen inderdaad voor veel overlast zorgen bij koud windstil weer.

Zo zijn er nog meer voorbeelden te noemen. Punt is dat we kritisch moeten zijn op de publiciteit en waar nodig door moeten vragen naar betreffende onderzoeken betrekking op hebben. Op die manier kunnen we tot een goed standpunt komen met betrekking tot de toepassing van biomassa.

Standpunt PCW

Biomassa is niet per definitie slecht en kan wat ons betreft dus onder de drie genoemde voorwaarden een rol spelen in de energietransitie. Zoals hiervoor beschreven gelden hierbij wat ons betreft de volgende randvoorwaarden:

1. Gebruik alleen lokale reststromen die niet voor hoogwaardiger toepassingen ingezet kunnen worden.
2. Geen verstoring van de CO₂-kringloop. Balans dus tussen gebruik van biomassa en de aanwas hiervan.
3. Hoge eisen aan luchtfiltering; met name ook bij de kleinschalige biomassa-installaties.

De PCW vindt het belangrijk dat biomassa onderdeel uitmaakt van een veel meer omvattend pakket van duurzame maatregelen zoals:

- Stimuleren van isoleren en energie besparen; hoe meer we isoleren en energie besparen hoe minder duurzame energie er opgewekt hoeft te worden; bespaarde energie is de duurzaamste energie!
- Stimuleren van zonne-energie; daken die geschikt zijn, zouden verplicht van zonnepanelen of zonnecollectoren voorzien moeten worden. Met name grote dakoppervlakken van bijvoorbeeld (logistieke) bedrijfsgebouwen zouden beschikbaar moeten zijn voor het plaatsen van zonnepanelen; de lokale energiecoöperatie kan hier een belangrijke rol in spelen.
- Aardgasloze woningen/wijken door toepassing van onder andere warmtepompen al dan niet in combinatie met bodemenergie en energie uit oppervlaktewater.
- Windenergie; op zee maar waar mogelijk ook op geschikte plekken op land; ook in onze regio.
- Minder autogebruik, elektrische auto's, fietsvriendelijke gemeente.
- Materiaalgebruik; nieuw woningen bouwen met meer gebruik van hout.
- 'Eerlijke' producten (uit de buurt); we zijn niet voor niets fairtrade gemeente.

Conclusie

Biomassa kan wat ons betreft onder de drie genoemde voorwaarden toegevoegd worden aan deze maatregelen waarbij geldt dat genoemde maatregelen prioriteit moeten hebben boven het gebruik van biomassa. Daarnaast zien we biomassa als tijdelijke maatregel die op langere termijn overbodig is omdat er op langere termijn waarschijnlijk voldoende betere duurzame technieken ontwikkeld en toegepast kunnen worden.

Zonder de toepassing van biomassacentrales op de korte termijn zijn de klimaatdoelstellingen niet haalbaar en zouden er veel meer windmolens en zonneparken in Waddinxveen moeten worden geplaatst.

Regionale energiestrategie (RES) en Transitievisie Warmte (TVW)

Uit de RES en de TVW zal moeten blijken hoe de toekomstige energievoorziening voor de regio en voor Waddinxveen er uit moet gaan zien. Het is belangrijk dat voorgaande punten daar goed in meegenomen worden.